

A photograph of a person from the waist down, standing on a concrete sidewalk. They are wearing blue denim jeans with the cuffs rolled up, grey sneakers with white laces, and a large black backpack. The backpack has a white circular logo on the upper left side that reads 'LIMBURG' and 'NEDERLAND'. The person is standing in front of a brick wall with a concrete base.

Gezondheidsmonitor Jeugd 2019

Resultaten gemeente Roerdalen

ACHTERGROND

De Gezondheidsmonitor Jeugd

Najaar 2019 heeft de GGD Limburg-Noord, net als alle andere GGD'en in Nederland, de Gezondheidsmonitor Jeugd uitgevoerd. Bijna alle scholen voor Regulier Voortgezet Onderwijs in onze regio hebben deelgenomen aan dit onderzoek. Op de scholen die hebben deelgenomen aan dit onderzoek, hebben alle leerlingen in leerjaar 2 (13-14 jarigen) en leerjaar 4 (15-16 jarigen) een vragenlijst ingevuld. Het onderzoek wordt gekenmerkt door 5 belangrijke pijlers:

- **Meerjarige trends:** Doordat de monitor elke 4 jaar herhaald wordt, worden trends zichtbaar (cijfers gaan terug tot 2005).
- **Landelijke afstemming en lokaal maatwerk:** Door de landelijk harmonisatie door GGD'en en RIVM zijn sinds 2015 landelijke referentiecijfers beschikbaar voor een aantal indicatoren. Daarnaast is er ruimte voor aanvullende thema's op regionaal niveau.
- **Anonieme uitvraag:** Doordat jongeren een digitale, anonieme vragenlijst op school invullen, zonder dat deze kan worden ingezien door docenten, ouders, of de jeugdverpleegkundige, worden sociaal wenselijke antwoorden voorkómen.
- **Hoge respons:** In uw gemeente hebben in totaal 285 jongeren meegedaan aan het onderzoek, dit is circa 68% van de totale populatie 2de en 4de klassers in uw gemeente.
- **Representatieve cijfers:** De cijfers worden gewogen naar achtergrondkenmerken (geslacht, leerjaar, onderwijsniveau en stedelijkheid van de gemeente waar de jongere woont). Hierdoor zijn de cijfers altijd een goede afspiegeling van de werkelijke populatie jongeren in uw gemeente.

Positieve gezondheid

Deze rapportage is gestoeld op het gedachtegoed van positieve gezondheid. We definiëren gezondheid niet slechts als de afwezigheid van ziekte. Het gaat juist om de manier waarop mensen, en dus ook jongeren, kunnen omgaan met de uitdagingen die het leven met zich meebrengt. Ook de inrichting van de fysieke en sociale omgeving kan een grote rol spelen bij het bereiken van gezondheidswinst: samen maken we de gezonde keuze de gemakkelijke keuze!

Leeswijzer

Op de volgende pagina staan de belangrijkste resultaten van uw gemeente afgezet tegen het regionale gemiddelde.¹ De definitie van de indicatoren vindt u op pagina 4. Vanwege de betrouwbaarheid van de resultaten en de privacy van de respondenten, hanteren wij bij de rapportage een minimum van 30 respondenten die de vraag ingevuld hebben en minimaal 5 respondenten per cel. Indien de aantallen lager liggen, worden de cijfers niet weergegeven.

Meer weten? Bezoek het kennisplein!

Op www.ggdlimburgnoord.nl/kennisplein kunt u inloggen op ons digitale dashboard. Hier kunt u uitgebreidere resultaten van uw gemeente bekijken, waaronder een aantal aanvullende indicatoren, uitsplitsingen naar doelgroep (geslacht, leeftijd, onderwijstype) en eventueel trends t.o.v. voorgaande jaren. Ook vindt u op het kennisplein de samenvattende rapportage op regionaal niveau, waarin meer duiding gegeven wordt aan de belangrijkste resultaten.

¹ Onder de regio Limburg-Noord vallen de gemeenten: Beesel, Bergen, Gennep, Echt-Susteren, Horst aan de Maas, Leudal, Maasgouw, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en Weert.

Samenvatting Gezondheidsmonitor Jeugd 2019

Gemeente Roerdalen

Afwijkingen van $\geq 3\%$ t.o.v. het regionale gemiddelde worden in **groen (gunstig)** en **rood (ongunstig)** weergegeven. Indien geen cijferbeschikbaar is, wordt een streepje (-) weergegeven.

Dagelijks leven

	Gemeente	Regio
1. Eenoudergezin	7%	9%
2. Ziek gezinslid (jonge mantelzorger)	13%	12%
3. Moeite met rondkomen (gezin)	5%	4%
4. Geld tekort (jongere zelf)	35%	30%
5. Alcohol (afgelopen 4 weken)	38%	31%
6. Rookt	9%	5%
7. E-sigaret (ooit)	22%	22%
8. Softdrugs (ooit)	9%	6%
9. Harddrugs (ooit, inclusief lachgas)	3%	3%
10. Lachgas (ooit)	-	3%
11. Gamers (problematisch)	-	2%

Meedoen

	Gemeente	Regio
1. Sociale steun vriend(inn)en	67%	62%
2. Eenzaamheid (vaak)	3%	4%
3. Slachtoffer pesten	9%	8%
4. Slachtoffer cyberpesten	6%	5%
5. Sexting	4%	3%
6. Sociale media (problematisch)	7%	6%
7. Afstand tot homoseksuelen	36%	31%
8. Lid sportvereniging	66%	68%
9. Lid andere vereniging	28%	25%

Lekker in je vel zitten

	Gemeente	Regio
1. Geluk	88%	85%
2. Scheiding ouders	25%	23%
3. Onveiligheid (overdag)	5%	5%
4. Omgeving (hangplekken)	58%	58%

Nu en later

	Gemeente	Regio
1. Ziekteverzuim (≥ 3 dagen)	6%	7%
2. Spijbelen (≥ 1 dag)	9%	9%

Mijn lichaam

	Gemeente	Regio
1. Ervaren gezondheid (goed)	88%	86%
2. Lichamelijke en/of psychische ziekte	15%	13%
3. Slapen (niet goed)	17%	18%
4. Ontbijten (≥ 5 dagen per week)	81%	78%
5. Fruit (elke dag)	29%	30%
6. Groente (elke dag)	47%	47%
7. Water (elke dag)	74%	73%
8. Frisdrank (glazen per week)	11,8	11,2
9. Energiedrankjes (blikjes per week)	4,7	4,7
10. Bewegen (voldoet aan NNGB)	30%	19%
11. Beeldschermtijd (≥ 3 uur per dag)	48%	50%
12. BMI (o.b.v. zelfrapportage)	74%	78%
13. Gehoorschade	25%	23%
14. Seksualiteit (heeft ooit seks gehad)	10%	9%

Mijn gevoelens en gedachten

	Gemeente	Regio
1. Psychosociale problemen (SDQ)	6%	4%
2. Weerbaarheid (onvoldoende)	10%	8%
3. Stress	43%	41%

Dagelijks leven

1. Eenoudergezin: woont in een eenoudergezin
2. Mantelzorg: heeft ziek gezinslid (lichamelijke / psychische ziekte of verslaving)
3. Moeite met rondkomen: ervaart thuis enige / grote moeite met rondkomen (gezin)
4. Geld tekort: komt zelf soms / vaak geld tekort
5. Alcohol: heeft de laatste 4 weken alcohol gedronken
6. Roken: rookt nu
7. E-sigaret: heeft ooit e-sigaret gebruikt
8. Softdrugs: heeft ooit wiet of hasj gebruikt
9. Harddrugs: heeft ooit harddrugs gebruikt (inclusief lachgas)
10. Lachgas: heeft ooit lachgas gebruikt
11. Gamers: heeft verhoogd risico op problematisch gamen

Meedoen

1. Vriend(inn)en: ervaart veel sociale steun van vriend(inn)en
2. Eenzaamheid: voelt zich vaak eenzaam
3. Pesten: is de laatste 3 maanden gepest op school
4. Cyberpesten: is de laatste 3 maanden online gepest
5. Sexting: heeft laatste 6 maanden een naaktfoto of seksfilmpje van zichzelf verstuurd
6. Sociale media: heeft verhoogd risico op problematisch gebruik sociale media
7. Homoacceptatie: ervaart grote sociale afstand tot homoseksuelen
8. Sportvereniging: is lid van een sportvereniging
9. Andere vereniging: is lid van een andere vereniging

Lekker in je vel zitten

1. Geluk: voelt zich meestal (zeer) gelukkig
2. Scheiding ouders: heeft scheiding van ouders meegemaakt
3. Onveiligheid: voelt zich overdag soms / vaak onveilig
4. Omgeving: is tevreden met hangplekken

Mijn lichaam

1. Ervaren gezondheid: ervaart eigen gezondheid als (zeer) goed
2. Lichamelijke en/of psychische ziekte: heeft een ernstige lichamelijke en/of psychische ziekte of beperking
3. Slapen: slaapt over het algemeen niet zo / helemaal niet goed
4. Ontbijten: ontbijt 5 dagen per week of meer
5. Fruit: eet elke dag fruit
6. Groente: eet elke dag groente
7. Water: drinkt elke dag water
8. Frisdrank: gemiddeld aantal glazen drankjes met suiker per week
9. Energiedrankjes: gemiddeld aantal blikjes energiedrank per week
10. Bewegen (NNGB): voldoet aan beweegnorm (minimaal 1 uur per dag actief)
11. Beeldschermtijd: kijkt 3 uur per dag of langer naar een beeldscherm (buiten schooltijd)
12. BMI: heeft een gezond gewicht (Body Mass Index op basis van zelf gerapporteerde lengte en gewicht)
13. Gehoorschade: heeft soms / vaak last van gehoor na muziek luisteren met oordopjes / koptelefoon
14. Seksualiteit: heeft ooit seks gehad

Mijn gevoelens en gedachten

1. Psychosociale problemen heeft verhoogd risico op psychosociale problemen (SDQ)
2. Weerbaarheid: is onvoldoende weerbaar
3. Stress: voelt zich (zeer) vaak gestrest door één of meer factoren

Nu en later

1. Ziekteverzuim: was laatste 4 schoolweken meer dan 3 dagen ziek thuis
2. Spijbelen: heeft laatste 4 schoolweken gespijbeld

BELANGRIJKSTE RESULTATEN

Mijn lichaam

De meerderheid (89%) van de jongeren in Roerdalen ervaart de eigen gezondheid als (zeer) goed, al is dit percentage net als regionaal gedaald t.o.v. 2015. Dit percentage ligt hoger onder jongeren uit klas 2 (94%) dan onder jongeren uit klas 4 (84%). Een minderheid (15%) geeft aan een ernstige lichamelijke en/of psychische ziekte of beperking te hebben. Vooral jongeren in klas 4 (20%) geven aan niet goed te slapen, 67% van de vierdeklassers is overdag dan ook vaak slaperig of moe.

Sinds 2013 is er in Roerdalen een stabiele trend te zien in het percentage jongeren dat 5 of meer dagen per week ontbijt. Dit percentage ligt met 81% iets boven het regionale gemiddelde van 78%.

Ongeveer 3 op de 10 jongeren (29%) eet elke dag fruit. Het percentage jongeren dat elke dag groente eet, is in Roerdalen (na een jarenlange dalende trend) gestegen naar 47%. Ongeveer driekwart van de jongeren (74%) geeft aan elke dag water te drinken, toch drinken zij gemiddeld ook 12 glazen suikerhoudende drank en 5 blikjes energiedrank per week. De voedingsgewoonten van jongeren op het HAVO-VWO zijn over het algemeen beter dan van de jongeren op het VMBO.

Het percentage jongeren dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen, is in Roerdalen gestegen van 23% in 2015 naar 30% in 2019 (regionaal is dit 19%). Het percentage jongeren dat aangeeft 3 uur per dag of langer naar een beeldscherm te kijken, is in Roerdalen daarentegen ook gestegen van 4 op de 10 (40%) naar bijna 5 op de 10 (48%). Deze stijging is ook zichtbaar op regionaal niveau. Het beeldschermgebruik neemt toe naarmate jongeren ouder worden.

Een kwart (25%) van de jongeren geeft aan last te hebben van het gehoor na het luisteren van muziek met oordopjes / koptelefoon. Meer dan de helft (59%) heeft last van het gehoor na het bezoeken van een plek met harde muziek. Roerdaalse jongeren beginnen iets later met seks dan een aantal jaar geleden. Bovendien is het percentage van de seksueel actieven dat altijd een condoom gebruikt, gestegen van 63% in 2005 naar 73% in 2019.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN

Mijn gevoelens en gedachten

Het percentage jongeren met een verhoogde score op de SDQ, een maat voor psychosociale problematiek is in Roerdalen gestegen van 2% in 2009 naar 6% in 2019. De meeste jongeren (90%) schatten zelf in dat zij voldoende weerbaar zijn, al wordt 7% van de jongens en 14% van de meisjes op basis van het onderzoek als onvoldoende weerbaar geclassificeerd. Zowel op de SDQ als weerbaarheid, scoort Roerdalen iets slechter dan regionaal. Het percentage jongeren dat zich (zeer) vaak gestrest voelt, ligt in Roerdalen met 43% ook net boven het regionaal gemiddelde van 41%. Jongeren in het vierde leerjaar (51%) en meisjes (49%) ervaren aanzienlijk vaker stress dan gemiddeld, dit verschil is ook regionaal zichtbaar. De meest genoemde stressfactoren zijn school / huiswerk en “alles” wat jongeren moeten doen (bijvoorbeeld sociale media, bijbaantje, sporten etc.).

Nu en later

Jongeren brengen een groot deel van hun week op school door en ontlenen hieraan toekomstperspectief. Het percentage Roerdaalse jongeren dat wegens ziekte van school verzuimt, is in Roerdalen met 34% vergelijkbaar met regionaal. Ook het percentage jongeren dat 3 dagen of meer verzuimde wegens ziekte, is met 6% vergelijkbaar met regionaal (7%). Jongeren op het VMBO verzuimen vaker wegens ziekte dan jongeren op het HAVO-VWO.

Het percentage jongeren dat spijbelt is de afgelopen jaren gestegen van 6% in 2005 naar 9% in 2019, zowel in Roerdalen als regionaal. Er wordt meer gespijbeld door jongeren in leerjaar 4 (14%) t.o.v. jongeren in leerjaar 2 (4%). De belangrijkste redenen die jongeren opgeven om te spijbelen zijn “geen zin in school” en “anders”.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN

Lekker in je vel zitten

De meerderheid (88%) van de jongeren in Roerdalen voelt zich meestal (zeer) gelukkig, regionaal is dit 85%. Onder jongeren in leerjaar 4 en onder jongeren op het HAVO-VWO ligt dit percentage met 86% en 85% respectievelijk iets lager. Een kwart van de Roerdaalse jongeren (25%) heeft een scheiding van de ouders meegemaakt. Dit percentage ligt beduidend hoger bij jongeren op het VMBO (28%) t.o.v. jongeren op het HAVO-VWO (22%).

Net als regionaal voelt 5% van de jongeren in Roerdalen zich overdag soms/ vaak onveilig. Daarnaast voelt (17%) van de jongeren zich 's avonds of 's nachts soms/ vaak onveilig. Meisjes voelen zich 's avonds of 's nachts bovendien circa 2 maal zo vaak onveilig als jongens. De locatie waar jongeren zich het vaakst onveilig voelen, is op straat buiten de eigen woonbuurt.

Jongeren zijn over het algemeen tevreden met de verschillende aspecten van hun leefomgeving: meer dan 75% geeft aan tevreden te zijn met voet- en fietspaden, de route van huis naar school, openbaar vervoer, openbaar groen, contact met buurtgenoten, sportmogelijkheden zoals sportclubs en –verenigingen en de sportmogelijkheden buiten. Iets meer dan de helft van de jongeren (58%) geeft aan tevreden te zijn met hangplekken buiten, en 45% is tevreden met ontmoetingsruimten zoals jeugdhonk, buurthuis of keet.

Meedoen

Het percentage jongeren dat veel sociale steun ervaart van vriend(inn)en is in Roerdalen redelijk stabiel gebleven (66% in 2015, 67% in 2019), terwijl er regionaal een daling zichtbaar is. Jongeren in leerjaar 4 ervaren met 69% vaker sociale steun dan jongeren in leerjaar 2 (64%). Van de jongeren geeft 13% aan zich soms eenzaam te voelen, nog eens 3% is zelfs vaak eenzaam. Daarbij is er verschil op basis van geslacht zichtbaar: 12% van de jongens geeft aan zich soms/vaak eenzaam te voelen, t.o.v. 20% van de meisjes. Ook het verschil o.b.v. opleidingsniveau is opmerkelijk: het percentage eenzame jongeren op het VMBO ligt met 15% een stuk hoger dan op het HAVO-VWO (4%).

Het percentage jongeren dat op school gepest wordt is met 9% onveranderd gebleven ten opzichte van 2015. Het percentage jongeren dat slachtoffer is van cyberpesten is echter gestegen van 2% in 2015 naar 6% in 2019 (regionaal is dit 5%). Een minderheid van 4% van de jongeren geeft aan de afgelopen 6 maanden een naaktfoto of seksfilmpje van zichzelf verstuurd te hebben (sexting). Een kwart (25%) van de jongeren geeft aan (bijna) altijd bereikbaar te zijn op de smartphone. Meer dan een op de 10 (11%) geeft aan hierdoor stress te ervaren en bij 7% is er sprake van problematisch gebruik van sociale media. Meisjes ervaren vaker stress en problemen door het gebruik van smartphone en sociale media dan jongens.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN

Het percentage jongeren dat het normaal vindt als jongeren van hetzelfde geslacht verliefd op elkaar zijn, is het afgelopen decennium gestegen van 43% in 2009 naar 66% in 2019. Opvallend is het verschil hierin tussen jongens (56%) en meisjes (75%). Het percentage jongeren dat een grote sociale afstand ervaart tot homoseksuele leeftijdsgenoten vertoont in Roerdalen, net als regionaal, jarenlang een daling. In 2019 is er echter weer een stijging waarneembaar t.o.v. 2015 en komt dit percentage in Roerdalen met 36% hoger uit dan regionaal (33%). Jongens scoren ook hier met 45% beduidend slechter dan meisjes (26%). Ook blijkt uit het onderzoek dat homo-acceptatie op het VMBO achterblijft t.o.v. jongeren op het HAVO-VWO.

Van de Roerdaalse jongeren is 66% lid van een sportvereniging, 28% is lid van een andere vereniging en 23% is geen lid van een vereniging. Wat betreft lidmaatschap sportvereniging is er zowel in Roerdalen als regionaal een daling zichtbaar t.o.v. 2009. Jongeren op het HAVO-VWO (80%) zijn vaker lid van een sportvereniging dan jongeren op het VMBO (53%). Gemiddeld besteden jongeren hun vrijetijd het meest aan vrienden, huiswerk, verenigingen en bijbaantjes. Minder tijd wordt besteed aan huishoudelijke taken en vrijwilligerswerk.

Dagelijks leven

Iets minder dan 1 op de 10 jongeren (7%) groeit op in een eenoudergezin. Van de jongeren geeft 13% dat zij thuis een ziek gezinslid hebben en 7% geeft aan ook mantelzorg te verlenen. Een minderheid van 5% van de jongeren geeft aan dat zij thuis enige tot grote moeite hebben met rondkomen. Ook geeft circa 1 op de 3 (35%) van de jongeren aan zelf soms/vaak geld tekort te komen, regionaal is dit 30%. Het aantal jongeren dat geld tekort komt, evenals het percentage jongeren dat daarvoor een niet-constructieve oplossing zoekt (zoals lenen of rood staan) is wel gedaald t.o.v. 2015. Meisjes, jongeren in leerjaar 2 en jongeren op het VMBO geven vaker aan dat zij moeite hebben om met geld om te gaan.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN

Het alcoholgebruik onder jongeren laat een dalende trend zien. Waar in 2005 nog 60% van de jongeren aangaf de afgelopen 4 weken alcohol te hebben gedronken, is dit in 2019 gedaald naar 89%. Het percentage van Roerdalen ligt echter wel boven het regiogemiddelde van 31%.

Het percentage jongeren dat aan binge drinken doet (5 of meer drankjes op 1 gelegenheid) of aangeschoten/dronken geweest is, laat een lichte stijging zien. Ook de stijging in startleeftijd voor het drinken van alcohol stagneert t.o.v. 2015, terwijl er op deze indicatoren regionaal wel een verbetering zichtbaar is. Ongeveer 1 op de 3 Roerdaalse jongeren (36%) heeft met de ouders een afspraak om tot een bepaalde leeftijd geen alcohol te drinken, slecht 21% heeft afgesproken om tot de 18de verjaardag niet te drinken.

Ook het percentage rokende jongeren laat in Roerdalen vanaf 2013 een stabilisatie zien, terwijl er regionaal een dalende trend zichtbaar is. Positief is dat in Roerdalen de gemiddelde startleeftijd van de jongeren die roken gestegen van 12,4 jaar in 2005 naar 14 jaar in 2019. Wel is er een verschil naar opleidingstype: op het VMBO rookt 11% van de jongeren t.o.v. 7% van de jongeren op het HAVO-VWO. Meer dan 1 op de 5 jongeren (zowel in Roerdalen als regionaal) experimenteert met het gebruik van e-sigaretten: 22% geeft aan ooit een e-sigaret gebruikt te hebben. Het percentage jongeren dat wekelijks e-sigaretten gebruikt is met 3% echter laag. (regionaal is dit 2%).

Het percentage jongeren dat in de afgelopen 4 weken wiet/hasj gebruikt heeft, is in Roerdalen gedaald van 14% in 2009, naar 4% in 2019 en is daarmee vergelijkbaar aan de regionale dalende trend. Jongeren

gebruiken wiet/hasj vooral buiten op straat of bij vrienden. Het aantal jongeren dat ooit een andere soort drugs gebruikt heeft, ligt met 3% laag, en beperkt zich voornamelijk tot het gebruik van XTC. Voor alle genotmiddelen (alcohol, tabak en softdrugs) geldt dat jongeren dit vooral via-via verkrijgen, i.p.v. het zelf te kopen.

Gamen tenslotte is vooral populair onder jongens: 26% van de jongens geeft aan elke dag te gamen, t.o.v. 4% van de meisjes. Van de jongeren die gamen, geeft 21% aan 3 uur per dag of langer te gamen, ook hier ligt het percentage hoger onder jongens (26%) en jongeren op het VMBO (31%). Slechts 5% vindt echter dat het gamen tot problematische situaties leidt.

Samen verder met positieve gezondheid

Een positief gezonde ontwikkeling van jongeren is ons gemeenschappelijk doel. Jongeren die stevig in hun schoenen staan, maken gezondere keuzes. Sociale steun kan helpen om vaardigheden te ontwikkelen, die jongeren in staat stellen om eigen regie te voeren binnen de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Jongeren die opgroeien in een omgeving waarin de gezonde keuze vanzelfsprekend is, leggen de basis voor een gezonde leefstijl voor de rest van hun leven. Aandacht voor de uitkomsten beschreven in deze rapportage, kan leiden tot nog meer gezondheidswinst. De GGD medewerkers denken graag met u mee over de mogelijkheden in uw gemeente.

CONTACT

Heeft u naar aanleiding van deze factsheet nog vragen?

Neem dan contact op met team onderzoek via:

onderzoek@vrln.nl

GGD Limburg-Noord

Postbus 1150

5900 BD Venlo

T 088 1191200

onderzoek@vrln.nl

www.ggdlimburgnoord.nl/kennisplein

Illustraties: Margret Reijnders | Creatieve Communicatie